

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Davščina na žganje.

V torek 14. t. m., sprejel je državni zbor vladni predlog o davščini na žganje v drugem in tretjem branju in ni dvoma več, da postane ta predloženi vladni načrt zakona v kratkem pravoveljav.

Vsebina tega zakonskega načrta je znana že iz deželni zborov, po katerih ga je hotela vlada spraviti do veljave; toda dalmatinski deželni zbor se je tej vladni nameri uprl in vsled tega je tačas zakon padel v vodo.

Sosednje kronovine, Kranjska, Štajerska in Koroška so s tem predlogom pač lahko zelo zadovoljne, kajti po njem so jim zagotovljeni oni dohodki, katere so dobivale one kronovine do sedaj za davščino na žganje. Vlada jih ne odškoduje po svojem tarifnem postavku za ves obdačen in na drobno razprodan špirit in žganje, t. j. po 20 h od vsake hektoliterske stopinje, temu v primerju onih naklad, katere so uvedle imenovane kronovine v zadnjem času na te opojne tekočine. Drugače stoji zadeva pri nas. Dasi so upeljane pri nas najvišje možne naklade na tovrstne tekočine in bi mi morali dobiti dosledno največjo odškodnino z ozirom na našo tarifno postavko, dobimo vendar le oni znesek, kateri izhaja iz vladne tarife z ozirom na naš konsum. S tem je dežela oškodovana na leto za okroglih — 130.000 K.

Zakaj je tako prišlo in kako je to prišlo, je lahko umljivo.

Kranjska je razprodala leta 1899 čistega alkohola 16.444 hl in je pobirala po 30 h naklad od vsakega hektolitra poslanih žganin in po 60 h od vsake hektoliterske stopinje čistega alkohola. Ker je imela to davščino kakor tudi drugo užitnino v lastni upravi, izkaže lahko, da ji je to donosalo 868.861 K na leto, in da bi dežela ne trpela škode, ji da vlada odslej tudi ta znesek kot letno odškodnino s pogojem, da sme odslej vlada sama pobirati davščino od žganja in opojnih tekočin na Kranjskem. Po vladnih nakladah bi morala dobiti

Kranjska le 323.488 K, torej dobi na leto 545.373 K več nego bi ji šlo po vladnih odstotkih.

Iz istega razloga dobi Štajerska približno 900.000 K namesto 658.985 K, katere bi morala po vladni tarifi dobiti. Celotna Koroška, ki je dobila l. 1899 le 468.069 K za istega leta razprodanih 26.117 hl čistega alkohola, dobi mnogo mnogo večjo vsoto, nego bi ji šla po vladnih odstotkih, ker je še pravočasno, t. j. v drugem polletju l. 1899., povišala naklade na žganje, in sicer na 24 h.

Kako pa pri nas?

Pri nas se pobira 20 h od vsakega litra pod 55-stopinjskega špirta in po 36 h od litra nad 55-stopinjskega. Če pomislimo, da je v obče v prometu 40-stopinjski špirit, iznaša pri nas naklada na vsako hektolitersko stopinjo čistega alkohola 50 h za špirit prve vrste, a približno 70 h za špirit druge vrste.

Če preziramo zavsem naklade druge vrste in računimo, da je ves pri nas razprodan alkohol obdačen po nakladah prve vrste, t. j. po 50 h od vsake hektoliterske stopinje, onda bi morala donosati pri nas davščina na špirit na leto 166.000 K, kajti pri nas se je razprodalo l. 1899 3.320 hektolitrov čistega alkohola. Ako jemljemo pa v poštev tudi naklade druge vrste, smemo računati brezdrugačno, ne da bi nam mogel kdo očitati pretiravanje, poprečne naklade na vse opojne pijače po 58 do 62 h. V tem slučaju pa bi dajal davek približno 195.000 K. Da sloni ta račun povsem na realni podlagi, kaže tudi vladni predlog, vsled katerega nam ponuja vlada 65.312 letnih kron kot odškodnino, da se dežela odpove davščini na žganje; toda vlada jemlje pri tem v poštev le svojo tarifo, t. j. naklade po 20 h od vsake hektoliterske stopinje čistega alkohola. Ko bi hotela odškodovati našo deželo pa po naših nakladah, bi nam morala dajati trikrat toliko nego ponuja sedaj, t. j. 195.936 K.

In komu se imamo zahvaliti, da bode dežela odslej trpela leto za letom približno 130.000 K škode? Le nemarnosti, da se niso pri nas pobi-

rale naklade na žganje v deželni upravi.

Ako bi se bil uvel pri nas pravočasno deželni užitninski urad, bi bila imela dežela le pri opojnih pijačah približno 195.000 K letnega dohodka, dočim dobiva od privatnega zakupnika le 40.000 do 50.000 K. A to ni še vse. Najžalostneje je, da bode dobivala odslej dežela skozi 10 let le 65.312 K na leto namesto 195.956 K, torej izgubi v teku desetih let — toliko časa ostane zakon nespremenjen v veljavi — le pri davščini na žganje 1.306.240 K, neoziraje se na to, kar je izgubila v preteklosti.

Ako bi se bilo le še v minolem letu posrečilo dobiti pobiranje deželni naklad v deželno upravo, bi se bila dala ta ogromna škoda še zaprečiti, tako je pa — prepozno. Iz tega izpozna sedaj lahko oni krčmarji, ki so se, zapeljani po dr. Henr. Tumovi kliki, lani tako krčevito protivili nameri, da bi dobila dežela pobiranje užitnine v lastno upravo, komu so s tem učinili največjo uslugo. Sami sebi in posebno pa našim posestnikom — gotovo ne!

Opozarjamo pa že sedaj, da preti deželi še druga nesreča. Skoro gotovo je, da izpelje država jednako proceduro tudi z nakladami na pivo, za katero dobiva dežela sedaj le 11.000 K, a bi dobivala lahko vsaj 50.000 K, ako bi povišala naklade za eno krono ter bi pobirala vsaj ta davek v lastni upravi.

Naša dežela je uboga; naše kmečko ljudstvo je preobloženo z davki in raznimi drugimi nakladami na davke, učiteljstvo pa zahteva zboljšanje svojega gmočnega stanja in to po pravici, — kako naj se pa pride v okoliš vsem tem kalamitetam, ako se ne poišče novih virov dohodkov? Jeden tak vir pa je bil užitnina, katero naj bi vzela dežela v svojo lastno upravo. Deželni zbor je to uvidel in je tudi sklenil ter naložil deželnemu odboru da ukrene potrebno, da vdobi dežela pobiranje državne in deželne užitnine v lastno upravo. A dr. Tumova

klika uporabila je vse svoje sile, da to prepreči, preslepila je krčmarje, a vse to kakor je razvidno iz zgorej navedenega, na velikansko škodo cele dežele in njenih davkoplačevalcev, a na veliko korist privatnih podjetnikov. A kdo naj bi bil tak bedak, da bi mislil, da je dr. Tumova klika vse to storila le iz zgolj ljubezni do privatnih podjetnikov, ne da bi sama imela pri tem mešetarenju kakoršnokoli protiuslugo? In klika, ki zapostavlja koristi cele dežele svojim koristim, — taka klika naj bi vodila naše ljudstvo? Taki kliki naj bi bila izročena usoda Slovencev na Goriškem?

Ne!!

To se ne sme zgoditi!

Tumovo politično društvo za pevce.

Na koncu članka »Politika in petje« smo napisali stavek: »Najbrže se usuje na nas cela plaha zabavljica, ki bodo stikale po osebah, kakor ose po sladkem sadu«. In tako se je tudi zgodilo. Zadnja »Soča« je kar iz sebe. Kar ima mogočnega, je poslala v boj zoper naš mirni članek. Navaden »odgovor« ji je bil prešibek, sam general »liberalne bande« — da se izrazimo po Gabrščekovo — sam Tuma je moral poseči vmes, da se je videlo bolj »rogomentno«. In zajahal je svojega visokega jarca in odprl svoja usta; in iz ust se mu je usula modra truma modrih besed in zlatih nauk. In te besede je milostno namenil goriškim Slovincem! Bile so pisano govornjene »skozi okno« — vsem nam, da si jih vzamemo vendar enkrat k srcu, da se damo vendar enkrat prepričati, kako očetovsko dobrohotno on skrbi za naš kulturni napredek (ki naj seveda mimogrede utrdi njegovo politično vodstvo), kako velika sreča bi bila za nas, da bi le njegova modra in previdna roka vodila naše narodne zadeve itd. To so besede, katere je on — da si jih vendar enkrat utisnemo v spomin — že sto in stokrat govoril posamnim rodoljubom, posamnim pevcem in pevkam, skupnemu pevkemu

Zlatica: Kaj ne, Ilka, ti mi pospraviš naglo moje knjige? Mej tem hočem jaz svoje reči urediti. (Odide na desno.)

Ilka (pospravljuje knjige na mizi): To so nasledki! — Da nisem jaz koj resnice povedala! — Ali bi zdaj še? — Ne, prehudo sem se zapela — zdaj ne morem nazaj. — Kako bi jaz bila mogla pač slutiti, da pride gospa Srebetova zraven —?

IV. prizor.

(Gospica Seršenova [po sredi] gospa Srebetova, M.me Paimpol in Ilka.)

Gospica Seršenova (z zavojem): Dober dan, milostna gospa!

Gospa Srebetova: Dober dan gospica, to je lepo, da držite besedo. — (Proti M.me Paimpol): Gospica Seršenova mi prinaša skušnjo moje svatovske obleke.

M.me Paimpol: Vraiment, še le danes? In že jutri bode ženitev?

Gospica Seršenova: Milostna gospa se je tako pozno odločila, da je dala modernovati obleko; a to se pač splača, ker bode imenitna svatba. A lepa bode zopet obleka, kakor nova. Jako eleganten arrangement po pristnem parizkem žurnalu, Mademoiselle ga gotovo pozna, — po »Figaru«! In potem pridem takoj k vam, gospica Ilka. Gospa mamá

LISTEK.

V hudih zadregah.

Vesela igra v enem dejanju.

(Dalje.)

II. prizor.

(Gospa Srebetova [pride skozi srednje duri] poprejšnje.)

Oprostite, Mademoiselle, a ko sem šla mimo vrat, sem slišala, da je gospa Silova odpotovala. — To se mi zdi zelo čudno, Ilka, saj mamá mi ni nič pravila o tem, niti se ni poslovila. Kam pa?

Ilka (v zadregi): Kam? — V Trst — k stari mami — saj je tako blizu —

Gospa Srebetova: A jutri pojedete v svate? Saj si je dala mamá nalašč napraviti novo obleko.

Ilka: Da, da, gotovo; saj se mamá jutri povrne že z jutranjim vlakom — prišlo je tako naglo —

Gospa Srebetova: Kako škoda, da bi bila jaz le kolikaj slutila! Obljubila mi je, da pojde prvokrat, ko bode zopet v Trstu, zaradi Zlatice k zdravniku. — Jaz sem zaradi domačih opravil tako navezana na dom — da se ne morem nikdar odtrgati in vendar je najbolje, da se gre osebno k zdravniku; — ona na vse zadnje pozabi in zame je res velike važnosti!

M.me Paimpol: O, c'est bien fatal! Ona Vam je taka prijateljica in bi Vam bila gotovo storila avec plaisir.

Gospa Srebetova: Kajpada! Saj sve bile zadnjič skupaj pri zdravniku; in ona pozna Zlatično naráv tako natančno kakor jaz.

III. prizor.

(Lenka [po sredi] poprejšnje.)

Lenka: Gospa Zelenova se lepo priporoča in mi je velela sporočiti, da napravi danes popoldne slednjič dogovorjeni izlet v Zalilog in če Vam je ljubo z gospico Zlatico udeležiti se —

Zlatica (ploskaje z rokama): Oh, mamá, kako krasno!

Gospa Srebetova: A danes! — in jutri naj gremo na svatbo? To nas utegne preveč utruditi. —

Zlatica: Saj se popeljemo, mamá, in mene tako glava boli; gotovo mi dobro dé!

Gospa Srebetova: Tedaj ti ne maram skaziti veselja.

Lenka: Točno ob 3 uri; zbiralističe bode na starem trgu. Bodite tako prijazni in sporočite to tudi gospej Silovi.

Gospa Srebetova: Ona je odpotovala. Zares škoda, Tvoja mamá tako ljubi take zabave.

zboru, moškemu pevskeemu zboru, ženskemu pevskeemu zboru (!), odboru svojega politično pojočega društva, odboru moškega pevskega zboru, odboru ženskega pevskega zboru, predsedniku celega politično pojočega društva (t. j. samemu sebi!), predsedniku odbora moškega zboru, predsednici odbora ženskega zboru, uradnikom „Ljudske posojilnice“, uradnikom „Trgovsko-obrtne zadruga“, vsem različnim uradnikom in načelnikom vseh različnih korporacij, kolikor jih diha in žije pod posojilnično streho. Še berač se naveliča vedno iste prošnje, le dr. Tuma ne! Še berač se boji postati nadležen, le dr. Tuma noče nehati nas nadlegovati z modrostjo svojih političnih besednih teorij, katere nam usiljuje kot Čič jesih.

Tumovo „poslano“ v zadnji „Soči“ ne obsega le modrih besed, ampak tudi zlate nauke. Te je pa on milostno namenil čitalničnemu pevovodji g. Mercini. Ti imajo gospodu M. kazati, da je znal dr. Tuma pri snovanju svojega pevskega društva za „pridobitev“ njega (čitalničnega pevovodje) moči tako izvrstno delovati, da se ga je s „pomočjo“ svojih pevcev iznebil. To diši sicer nekako po vedžju, ali kaže pa vendar, da zna dr. Tuma več kot hruške peč. Potem pa naj reče še kedo, da nima dr. Tuma srečne roke, ali — bolje rečeno — noge! On „vleče“ človeka z roko nase, brene ga z nogo od sebe in potem ga še gladi, tolažec ga, da bi ga bil rad pridržal pri sebi, a da mu ni tega dovolila ta presneta noga. No „kunšten“ pa je ta doktor in to „kunšt“ je že večkrat rabil in jo bode še. „Patenta“ pa ne dobi nanjo, ker smo mu jo že „pogrunтали“. To mu tudi dokažemo.

Z generalom Tumo je stopil v boj zoper naš članek tudi Tumov adjutant. Ta je pa zajahal svoje navađe o breajoče kljuse. Pravi kontrast prvemu. Prvi se sili kazati mirnost in resnost, drugi pa nerovno odletava s koščenega hrbišča svoje kljusine, mežika z malimi očmi in stiska drobne ustnice, kakor bi hotel iz njih izkresavati iskre bojne strasti. Vse se na njem giblje, vse trese. Ti podobi ste nam nehotoma stali pred očmi, prečita šim generalovo „poslano“ in adjutantovo notico. Ali, česar smo v njih iskali, nismo našli, namreč: odgovora na naš članek. Iskali pa smo najprej glavni dokaz, da Tumovo društvo ni politično; potem pa podrobne dokaze, in sicer: dokaz, kaj so opevali pevci 19. aprila na obsojenem Gabrščeku? ..., dokaz, da so pravila res tiskana kot rokopis ..., dokaz, da niso pravila „uzmana“, da niso pravila uzor konfučnosti, da ni res, da pristojajo društvu kot kravi sedlo ..., dokaz, da ima društvo že svojo hišo ..., dokaz, da govore pravila o imenovanju

si je pustila namreč čisto novo obleko pri meni narediti, popolnoma po mojem okusu, blago, obšitek — jaz sem vse sama dodala, haute, haute nouveaute! (Govori zelo napačno francozki.) Zavleček iz modernega brokata, in čerez arrangement iz najfinejših čipk, vse tako lahkce, kakor bi bil vetrič skupaj spihljaj; krasno, nebeško, Vam rečem, da se človek kar zatelebi vanje. Najlepša harmonija v barvah in drapiranji gub, — kakor naslikano!

M.me Paimpol: In vso to krasoto izgotovite do jutri?

Gospica Seršenova: To je še šivarije za celo noč; toda, da imam le enkrat poskušnjo, vse drugo gre naglo od rok.

Gospa Srebretova: A gospa Silova je odpotovala in se vrne še le jutri zjutraj. Kaj ne, Ilka?

Ilka (naglo): Že, da, — toda s prvim vlakom!

Gospica Seršenova: Potem ni nikakor mogoče, da izgotovim obleko. Če nimam danes poskušnje —

Ilka: Moj Bog, a mamá mora vendar imeti obleko; saj drugače ne moremo iti v svate. — Ali res ni mogoče brez poskušnje?

Gospica Seršenova (živahno):

„koncertnega vodje“ ..., dokaz, da ni „Soča“ v svojih klepetavih poročilih o Tumovem društvu „farbala“ in za norcem imela pevce in vse naše občinstvo. O teh in enakih dokazih ni v zadnji „Soči“ ni duha ni sluha. Gospoda bi bila torej svoje „poslano“ in svojo notico objavila lahko, predno je naš članek izšel. Kaj je bilo treba čakati konca našega članka? Kaj, ali sta hotela gospoda tudi v zadnji „Soči“ pevce in občinstvo „farbati“? —

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Državni zbor.

Včeraj popoldne ob 3. uri je imela poslanska zbornica zopet sejo. Predno se je prišlo k dnevnemu redu, so stavili poslanci razne interpelacije. Finančni minister Böhm-Bawerk pa je predložil zbornici nek zakonski načrt zadevajoč novi davek; po tem načrtu bi se obdavčili železniški vozni listi, tako sicer, da bi se plačalo v obče po 12% od vozne cene. Na lokalnih železnicah bi se plačalo 6%, a na vicinalnih samo 3%.

Ker se plačuje pa že dosedaj po 2%, bi znašala novo davščina samo 10%, oziroma 4%, oziroma 1%. Delavci, ki bi se po znižanih cenah vozili po železnici bi bili prosti te davščine.

Potem je prišla zbornica k dnevnemu redu. Razpravljala je o investicijskih predlogih, oziroma o drugi železnični zvezi s Trstom. Danes zboruje zopet zbornica ter nadaljuje razpravo o zgorej omenjenem predmetu.

Delegacije.

Državni proračun, predložen 20. t. m. delegacijam, izkazuje skupno potreščino 357,814.966 K; v primeri z lanskim letom več 780.260 K. Prebitki iz carinskih pristojbin znašajo 110,541.299 K; v primeri z lanskim letom manj za 14,497.950 K. Na ministerstvo za vnanje stvari odpada čista potreščina 10,754.357 K; za 334.373 K več. Vojno ministerstvo izkazuje čisto potreščino 342,568.542 K, je narasla torej za 450.022 K. od te potreščine odpada na redno vojsko potreščina 275,858.619 K, t. j. 2,399.447 K več nego lansko leto.

Izredni zahtevek vojske znaša K 20,019.103 in se je zmanjšal za K 5,149.425. Redna potreščina za mornarico znaša: K 30,803.200; se je torej pomnožila za K 2,281.540. Izredna potreščina vojne mornarice iznaša K 15,887.620, torej za 918.460 K več nego minolo leto. Potreščina vojske v okupiranih deželah znaša 7,367.000 K.

Včeraj se je vršila volitev predsednika in podpredsednika delegacij. Predsednikom avstrijske delegacije je bil izvoljen Lobkovic a podpredsednikom vit. Jaworski. Potem so bili voljeni razni odseki.

Vsenemci so stavili mej drugem interpelaciji, da se pridruži Bosna-Hercegovina — Ogerski. Cesar sprejme danes predpoludne ogersko, a popoldne avstrijsko delegacijo.

Proračunski provizorij.

V soboto je imel proračunski odsek svojo sejo. Baval se je z vladno predlogo

Brez poskušnje, kaj za Boga mislite! Obleka, katera pride iz mojega atelierja, je umotvor, ki se mora v vseh svojih podrobnostih preštudirati. Jaz nisem navadna šivilja, katera skruca skupaj krilo in život in s tem je obleka končana! Jaz sem modistinja in vsaki mojih kostumov ima svoj značaj. Seveda nisem tn na svojem mestu; jaz sem za Dunaj ali Pariz, kjer znajo ocenjati moje kompozicije in ne zahtevajo, da oddam krparijo brez poskušnje.

Ilka: Umirite se, gospica; jaz Vas nikakor nisem hotela razžaliti. — Če je neobhodno potrebno, da se vrne mamá, potem jej moram brzojaviti, da pride še z nocojšnjim vlakom.

Gospica Seršenova: In še tedaj ni prav gotovo, ali bom mogla delo točno oddati. (Gospaj Srebretovi): Prosim, milostna, pojdive, moj čas je zelo dragocen.

Gospa Srebretova (namignivši M.me Paimpol, naj gre z njo.) Če Vas zanima, Mademoiselle. ...

M.me Paimpol: Si celá ne vous gêne pas —

Gospica Seršenova (ponosno): Pariška kritika mi je celó jako po godu! (Vse tri odidejo.)

V. prizor.

Ilka (sama): Najprej sem pripravila mamá ob prijetno partijo in zdaj niti v

zadevajočo šestmesečni računski provizorij. Ta predloga je bila tudi sprejeta in pride v kratkem pred poslansko zbornico, katera jo bode tudi brez dvoma odobrila. To je od časa, odkar je stopil na čelo vlade grof Badeni, prvokrat, da se reši proračunski provizorij parlamentarnim potom ter da ni treba iskati pomoči v § 14. naše ustave. Pri tej priliki so razni odsekovi člani izrazili svoje mnenje o sedanjem političnem položaju ter o stališču, katero zavzemajo stranke, zastopane po njih nasproti sedanjí vladi. Tako je n. pr. povedal v imenu Slovencev poslanec Robič, da slovenski državni poslanci s tem, ako glasujejo za proračunski provizorij, še nikakor ne izrekajo sedanjí vladi svojega zaupanja, marveč storé to le zaradi tega, ker so razmere tako nanesle in je neobhodno potrebno, da se naša država, ki je tako zaostala v narodnogospodarskem oziru, nekoliko okrepí in da se s tem ljudstvu vsaj nekoliko izboljša žalostno materijelno stanje. Istotako je povedal dr. Stranški v imenu Mladočehov, da naj nikdo ne misli, da so Čehi pozabili na krvave žalitve, katere je prizadela avstrijska vlada z odpravo jezikovnih naredeb, ne da bi jim dosedaj dala za to niti najmanjše zadoščenje. Ako mirujejo zdaj, je to premirje le začasno in storé to velikansko žrtev z ozirom na jako žalostno narodno gospodarske razmere, v katere je spravila parlamentarna nedelavnost zadnjih let državo in z njo tudi češko deželo.

Pride pa čas in do tija ne bode trajalo dolgo, ko bodo Čehi z vso odločnostjo ter neizprosno zahtevali svoje narodne pravice.

Tudi ministerski predsednik dr. Koerber je pripoznal, da brez rešitve narodnostnega vprašanja v naši državi ni nikakor misliti na trajno mirno parlamentarno delovanje in tega da si je vlada popolnoma v svesti in da bode zaradi tega po rešitvi teh tako važnih gospodarskih zadev, ki so ravno zdaj na dnevnem redu v parlamentu, sama stopila pred državni zbor s predlogi, po katerih naj se uredi v Avstriji narodnostno vprašanje in doseže med raznimi narodi konečno vendar enkrat trajni mir.

Odsek za zgradbo kanalov.

Prejšnji teden je imel ta odsek zaporedoma seje in je v zadnji svoji seji sprejel tudi prve štiri paragrafe zakonskega načrta o gradnji kanalov. V teh §§ so zapopadeni kanali in sicer: mej Donavo in Odru, mej Donavo in Veltavo in mej Donavo in Labo. Doseglo se je tudi sporazumljenje glede prispevka, kateri naj donajajo dežele k stroškom za zgradbo kanalov. Vlada je namreč iz početka zahtevala 15%, večina, odseka pa je bila za 10%, konečno pa so se zjediniili tako, da bodo dežele prispevale z eno osminko vseh stroškov, t. j. 12 1/2 odstotkov. Odsek je imel včeraj sejo in jo ima tudi danes ter se je nadejati, da v današnji seji dovrši svoje delo.

Dogodki na Kitajskem.

O grofu Walderseeju, temu nebodigatreba „glavnem poveljniku“ mejnarodnih čet na Kitajskem, se poroča, da se prav gotovo vrne prihodnji mesec nazaj na Nemško. Mej tem pa, ko očlaja Waldersee domov, se nekateri drugi pruski častniki kar na svojo roko podajajo na boj

svate ne bo mogla — in jaz seveda tudi ne — vsled enc same laži. Nič ne pomaga, jaz se moram gospaj Srebretovi izpovedati, drugače se moj pregrešek čedalje huje narase. Morda mi pomaga izvleči se iz sramote in da Mademoiselle nič ne izve. — Kako osramočena bi sicer morala stati pred njo! Ako bi le mogla en trenutek sama govoriti z gospo Srebretovo — a Mademoiselle ostane tu pri obedu. Kako naj to učinim? Oh, hvala Bogu, tu prihaja ravno Mademoiselle iz sobe.

VI. prizor.

(M.me Paimpol [od desne strani] Ilka.)

M.me Paimpol: Superbe, vraiment superbe!

Ilka (hiti k vratom na desni): O jaz bi jo tudi rada enkrat videla!

M.me Paimpol (jo drži nazaj): Mais che faites vous done? Vi vendar ne bodete hoteli noter, kjer Madame arrange sa toilette?

Ilka: Jaz bi jej rada nekaj rekla.

M.me Paimpol: Eh bien, un peu de patience.

Ilka (gre zopet proti vratom): A jaz moram notri!

M.me Paimpol (jo zadržuje): Mais ma petit, Madame bo kmalu gotova, v momentu — oh, la voilà!

(Dalje prih.)

po deželi, uprav kakor bi bila Kitajska neobljudena zemlja in brez gospodarja. Pasamezni nemški častniki izzivajo boksarje in dražijo ljudstvo na tako surov način, kakor znajo jedino le Nemci. Ali ker si sami ne upajo uspevati, hočejo, kakor to delajo Nemci vedno in povsod, da drugi nosijo na trg svojo kožo zanje, oni pa da bi pograbili. Ker pa so ostale mejnarodne čete spoznale to nemško nakano, so jim odrekale sopomoč. Angleži, katerih sebičnost tudi je znana, odločno obsojajo nemško nastopanje in pravijo, da je vsega razburjenja na Kitajskem kriva izzivajoča nemška politika in zahtevajo da se Nemcem prepove delati na svojo roko ekspedicije proti Kitajcem.

Kakor se čuje, pa je Nemcem tudi že pošlo veselje izpostavljeni se Kitajcem, ako jih ne podpira mejnarodno vojaštvo, vsled česar bodo prišli do spoznanja, da je najboljše zanje, ako poberejo kopita in marširajo za Walderseejem domov.

Kitajski dvor je znova izjavil, da se vrne v Peking še le tedaj, kadar ostavi zadnji evropski vojak sveto mesto. Pa tudi drugi Evropejci ne bodo smeli prebivati v Pekingu potem več, ko se vrne tija cesarski dvor, ki je nasičen sovraštva do Evropejcev.

Po svojem povratku hoče cesar dati podreti vsa ona poslopja, v katerih je prebivalo evropsko vojaštvo ter urediti vse zopet po starem in tako izbrišati sled sedanjih dogodkov. Po nekaterih krajih so se zopet zbrale boksarske čete in se je primerilo nekaj preganjanj kristjanov, vendar vse kaže, da nastane prej mir nego se je pričakovalo.

Vojna v južni Afriki.

Ti Angleži so zares čudni ljudje! Po eni strani se bahajo, da je njih reč v južni Afriki dobljena ter da se utelesiti republiki Oranje in Transvaal angleškemu ozemlju v Afriki, da se prične v zlatih rudnikih v Johannesburgu zopet izkopavati zlato, pri Kimberleyu pa dijamanti — a po drugi strani sami priznavajo, da je njih stvar zavožena in to vsled slabe organizacije njihove vojske na kopnem, katero slabost so znali izborna izkoristiti oni krogi, kateri niso mogli več dalje gledati, kako si Anglija brez posebnega truda pridobiva pokrajino za pokrajino v tujih delih sveta in crpi iz njih bogastvo in moč. Zavest o slabosti svoje kopne vojne moči je že tako daleč privedla Angleže, da ponujajo Burom kar najugodnejše mirovne pogoje, z drugimi besedami, da že sami prosijo za mir. Sili jih k temu pa tudi okolnost, da so se pokazale žalostne posledice tega nepremišljenega vojevanja, v katero jih je zavedlo bliščeče zlato in židovska samopašnost, v Angliji sami. Kajti ne le državne finance, marveč tudi ljudsko blagostanje trpi zelo na teh posledicah. Ker je skoro vse dela možno možno odšlo iz domovine, so postale neštete družine brez opore in brez kruha, vlada pa ne da za to nobenega nadomestila. Radi tega vlada med ljudstvom velika nevolja in se je bati še hujših posledic.

Kakor se poroča, je nastopil pot v Anglijo kapski guverner Milner s pretezo sicer, da se poda na dopust ter da je, kakor je širokoustro izjavil na prirejenem mu banketu v slovo, — vzel retour-listek v južno Afriko. Ali resnica je le, da je bil Milner prisiljen zapustiti svoje mesto, ker je on mnogo zakrivil vse homatije s svojo podkupljivostjo in pa ker je angleška vlada spoznala za potrebno, da tega sovražljenega človeka odstrani.

Vendar pa s tem še ni odstranjen zadnji vzrok vojne, in ne bode odstranjen, dokler stoji le še jeden angleški vojak v južni Afriki.

Na mestu Milnerja prevzame Kitcheners vsa posla kapskega upravitelja tako dolgo, — da tudi on sledi Milnerju a brez — retour-listka za vožnjo po morju in po suhem.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ je prejelo naše upravnishvo: Namesto venca pok. g. Pavle Kaučič rodbina L. Premru 10 K; Matijejevič v Gorici 10 K. Hvala!

Instalacija novega župnika pri sv. Ignaciju. — V nedeljo predpoludne je bil pri sv. Ignaciju slovesno instaliran za župnika preč. g. Kokošar, bivši župnik v Šebreljah. Pri tej priliki naj opomnimo, da tudi zadnja „Soča“ omenja „spremembe v župni cerkvi sv. Ignacija“ ter se nesramno kakor vedno postavi na stališče, kakor da bi bila ona poklicana izdajati duhovnikom spričevala o dobrem obnašanju ter inštrukcije novim župnikom, kako da se imajo vesti v svojem poklicu. Četudi je vsakomur znano, da je bil bivši župnik pri sv. Ignaciju msgr. Wolf v vsakem oziru vzgleden in visokospoštovan, smo vendar prepričani, da bi on „Soči“ prav nič ne zameril.

ako bi ga ne hvalila, kakor bi se popolnoma nič ne zmenil za njeno brbljanje ako bi ga tudi grajala. Enako smo tudi prepričani, da se popolnoma nič ne zmeni novi župnik za njeno prikrito grožnje. Kajti gotovo je, da se noben resen človek več ne ozira na to, s čemer polni pobratim predala dr. Tumovega glasila.

Na dan z odgovorom! — A. Gabršček nam je še vedno dolžan odgovor na vprašanje, zakaj je najel za svojega zagovornika v njegovem „izrednem“ slučaju v Trstu italijanskega zagovornika žida dr. Graziada Luzzatta, dočim mu je bilo na razpolago dovolj slovenskih odvetnikov. V sobotni „Soči“ se sicer po svoji vrli vzgoji zaganja v nas ter obeta, da že o svojem času pové oni „zakaj“, da bo za vse prav, na kar sledi cela ploha samohvale v narodnih rečeh, s katerimi je prišel „v zamero povsod.“ Ker pa na taka odlašanja z odgovorom „o svojem času“ mi ne posodimo niti trohice vere, ker imamo s tem svoje izkušnje, pozivljemo A. Gabrščeka z nova, da pride takoj na dan z odgovorom: zakaj je storil on, „uzor rodoljuba“ tak gorostasen naroden greh in si tako očrnil svojo čisto narodno vest?

K temu moramo še dostaviti, da vsa njegova zafrkovanja z „Norico“ in „Gredolčičem“ ne operejo njegove „čiste narodne vesti“, marveč ga le smejiijo pred javnostjo in še bolj kompromitujejo pred isto. Kar se tiče laškega odvetnika kot zagovornika odgovornega urednika našega lista, bodi pobratimu z nova v spomin poklicano, da naš odgovorni urednik ni imel na razpolago niti jednega slovenskega odvetnika ter je bil prisiljen sprejeti onega, katerega se mu je uradno določilo. Ako pobratime tega noče pojmiti, tedaj ga smatramo za hudomušnega ali pa otročjega.

Česa ni bilo Gabrščeka nič sram? — Gabršček pripoveduje v „Soči“ neko svojo sodnijsko afero tako-le: Naš urednik je tožil ne le Obizzija zaradi žaljenja časti, ampak tudi g. G. Likarja. Od začetka je naš urednik le sumil, da take reči pisari, potem je prišel do prepričanja, da je prejšnji sum bil opravičen. Ali za to prepričanje je treba tudi dokazov. In naš urednik je iskal dokazov in jih je končno tudi dobil. Pri tem poslu je bil malo preveč nepreviden, da je popraševal o tem tudi jednega učenca v Obizzijevi tiskarni, kjer dela že 4 leta. Obljubil nam je, da nam pojde na roko; pokazali smo mu Likarjevo pisavo in obljubili nekaj nagrade, ako nam oskrbi dokaz, da oni rokopi, ki prihajajo v tiskarno, so pisani z isto roko. Ker smo sploh nameravali mladeniča pridobiti za našo tiskarno, ako ne bo mogel biti več pri Obizziju, dal mu je urednik — nič nas ni sram povedati — dva goldinarja. In taki ljudje se drznejo skoraj v vsaki številki „Soče“ druge sumničiti, da se ravna po geslu: „Namer. posvečuje sredstva“!

A. Gabršček bolan. — Že tam po zimi smo enkrat konstatirali, da boluje A. Gabršček na bolezn, ki se imenuje „domišljavost“. Od takrat opazujemo stanovitneje duševnost gospoda Andreja in nam se zdi, da se je pridružila domišljavosti še fiksna ideja, da so le nekatere osebe na poti njegovi koristolovni politiki, ter da je v njegovi oblasti uničiti ali vsaj oplašiti te osebe z napadi v „Soči“, če tudi neosnovanimi. Ali ste te dve bolezni Gabrščekovi tako različni, ne vemo za gotovo — to bi mogel razsoditi le kak psihijater — vidimo pa, da si izbira vsako toliko časa kako osebo ter jo napada kakor kak pobalin. Koliko sramotilnih imen ni nadel že gg.: dr. Gregorčiču, prof. Berbuču, prof. Čebularju, dr. Kosu, Klavžarju, itd. Te dni se je spravil na g. Mercino. Iz Gabrščekovih nebes je ta ubogi gospod v nekaterih mesecih zletel v Gabrščekov pekel. Zdjaj ni za Gabrščkov oči nobena las več pošena na njem. Gabršček si je vtepel v glavo, da je vse, kar mu je nevsčenež v našem listu, iz peresa g. Mercine; zato mu podtika tudi poročilo o izpitih učiteljske usposobljenosti, katero smo objavili v predzadnjem listu. Da Gabrščeka nekoliko potolažimo, ga moramo zagotoviti, da nismo prejeli od g. Mercine niti tega poročila, niti prej kakega drugega o učiteljskih izpitih. Sicer pa ne vemo, zakaj naj bi bila ta poročila tak zločin? Saj so izpiti javni. In odkod je dobila „Soča“ zadnje poročilo in vsa prejšnja v novjšem času? Pač menda od člana komisije, ki je profesor na realki. Prvič se je zgodilo zdaj, da smo „Sočo“ prehiteli, sicer smo bili mi zmeraj zadnji, ali pa smo popolnoma molčali. In vendar nismo zato s prstom kazali na nje poročevalca — profesorja. Ali Gabrščeka že jeza lomi, če ni enkrat prvi? — Da ga še bolj potolažimo, mu

še to povemo, o čemer smo se informirali. G. Mercina je bil takrat pridržen italijanski komisiji in je le slučajno — ko je podpisoval zapisnike v slov. komisiji — slišal naznaniti rezultat izpita gospodičnima, ki ste zadnji dovršili. — Vкупni rezultat izpitov vseh drugih Slovencev in Slovenk je g. Mercina zvedel še le iz našega lista. — G. A. Gabršček se je torej zopet enkrat prav pošteno in „močno“ urezal. Prosit!

Gabrščekova — „olikanost“. — V predzadnji števi „Gorice“ smo priobčili notico o nekem Pušnarju, ki je bil v službi pri A. Gabrščku in ki je odnesel g. Bitežniku zlato uro z verižico, 10 gld. denarja, en prstan z briljantom in en svrtnik, vsega skupaj v vrednosti okoli 114 gld. Ker ni „Soča“ o tem čisto nič poročala, dasiravno je o tem vedela prej nego mi, smo jo nekoliko podrezali ter rekli v isti notici, Bog vé, ako bo sploh o tem kaj poročala. To pa je dalo povod A. Gabrščku, da se zopet na njemu navaden „skromen“ način baha s svojo velikodušnostjo, o kateri pa nam ni čisto nič znanega in nismo sploh o njej prav nič prepričani, tako da njegovim baharijam čisto nič ne verujemo.

Gabršček prizna, da je to, kar smo pisali, resnica in ako smo se čudili, da ni „Soča“ omenila zgorej omenjenega dejstva, storili smo to zaradi tega, ker smo smatrali za „Sočino“ dolžnost, da objavi gori omenjeni čin Pušnarja, da pride stvar čim prej do znanja oblastim in občinstvu, da se v slučaju, ako bi Pušnar odnešene stvari komu prodajal, istega zasači in g. Bitežnika pred škodo obvaruje.

To je naša mnenja. Kako pa misli Andrej Gabršček: ali da je morda bolje pokrivati Pušnarja ali pa skrbeti za to, da pride g. Bitežnik do svojih rečij, to je — njegova stvar.

In to naše naziranje imenuje A. Gabršček „klerikalno nesramnost“. Mi pa mirne duše prepuščamo občinstvu, da sodi samo: kdo je nesramen, ali mi ali A. Gabršček.

Poročilo goriške ženske podružnice sv. Cirila in Metoda na XII. podružničnem občnem letnem zboru dne 19. maja 1901. — Naša podružnica začne s tem dnem 13. leto svojega delovanja v prospeh in razvitek slovenskega naroda. V minolem letu je imelo načelnštvo sedem sej.

Glavno vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda nas je povabilo k XV. redni skupščini v Radoljico. Goriško žensko podružnico je zastopala prvomestnica č. g. Avgusta Santel. Odbor je skrbel, kakor običajno, da se preskrbe revni slovenski otroci v hudem zimskem času s potrebno obleko. Prihiteli so zopet prijatelji slovenske mladine z milodari na pomoč, ter dokazali, da jim je pri srcu beda in pomanjkanje bližnjega. Povrni jim Bog njihovo radodarnost!

Dne 17. marca t. l. prirejena podružnična veselica je vspela sijajno, toliko v duševnem, kot v gmotnem oziru. Krasno petje in divne žive podobe so občinstvo kar očarale. Splošni želji je načelnštvo drage volje ugodilo ter predstavilo ponovilo dne 14. aprila. Čisti dohodek, 500 K je prejel odbor „Šolskega doma“.

Podružnični blagajni je došlo:	
d o h o d k o v	
1. Preostanek lanskega leta . . .	K 41-86
2. Letnina od 1900 leta . . .	144—
3. Radodarni doneski . . .	48-40
Skupaj . . .	234-26
t r o š k o v	
1. Glavnemu vodstvu v Ljubljano se je odposlalo . . .	K 100—
2. Božičnica v otroških vrtech . . .	40-80
Skupaj . . .	K 140-80
dohodki	K 234-26
stroški	140-80
ostane v blagajni . . .	K 93-46

Za tekoče leto so bile voljene v načelnštvo sledeče gospe in gospice: g. Avgusta Santel, prvomestnica; g. Karolina Makuc, blagajničarica; g. Ana Dovgan, tajnica. Namestnice: gospa Milena Papež, gospa Kopač Marija, gospica Lavoslava Koršič. Odbornice: gospa Amalija Drufovka, gospica Rožica Bizjak. Č. g. poverjenice so naprosene še dalje odboru blagovoljno pomagati. Gosp. Terezija Klančič v Podgori, Kristina Lokar v Mirnu, g. Kristina Doljak v Solkanu, g. Marija Komac v Kviškem. Prijaznim sotrudnicam najtoplejša zahvala na večletnem požrtvovalnem trudu!

V Gorici, 19. maja 1901.
Ana Dovgan,
zapisnikarica.

Društvo katoliških učiteljic bode pelo pri sv. maši dne 25. maja ob 8½ v cerkvi sv. Ignacija pod vodstvom gospodične Ema Bagnalasta.

Procesija na Sv. Goro. — Katoliško delavsko društvo je priredilo v nedeljo procesijo na sv. Goro, katere se je udeležilo okoli 5000 oseb. Vodil je procesijo pred. g. kanonik Wolf. Pridigoval je na sv. Gori č. g. dr. Josip Pavlica; prav dobro so pa peli pri cerkveni slovesnosti na sv. Gori pevci pod vodstvom g. Bajta. Res ganljivo je bilo slišati ko se je zapela pesem „Tebe Boga hvalimo“, katero je pelo vse v ogromnem prostoru svetišča zbrano ljudstvo, ki je polnilo ta prostor do zadnjega kotička.

Porotna obravnava. — Pri včerajšnji porotni obravnavi je bil obsojen neki Luigi Romolo Tunini zaradi tatvine in javnega nasilstva na pet let težke ječe. Danes se vrši obravnava proti Lojzi Velikonja zaradi detomora.

Tiskovna pravda. — Dne 25. t. m. se bode vršila pred tuk. okrožnim kot. kaz. sod. tiskovna pravda proti izdajatelju in odgovornemu uredniku umrlega lista „Il Friuli Orientale“ Candutti-ju ter uredniku Lupi-ju zaradi žaljenja časti. Tožitelj je tajni svetnik fcm. baron Teuffenbach, katerega bode zastopal dr. Stanič.

Odbit rekurz. — Goriški deželni odbor je odbil v svoji zadnji seji rekurz nekaterih goriških mestnih hišnih posestnikov in trgovcev proti sklepu mestnega starašinstva zadevajoči pogodbo mesta goriškega s tvrdko Ganz & Co gledé mestne razsvitljave.

Prodaja gob. — Mestni magistrat naznanja, da se smejo gobe prodajati jedino le na javnih trgih. Proti vsakemu, katerega bi zasačili, da bi prodajal gobe po hišah ali po ulicah, postopalo se bode najostreje.

Posebni vlaki v Postojno. — Dne 27. t. m. (na Binkoštni ponedeljek) vozili bodo iz Ljubljane (južni kolodvor) Trsta, Reke in Kormina posebni vlaki ob zdatno znižanih vožnih cenah v Postojno in nazaj. V cenah, označenih na vožnih listih je vštet tudi ustopnina v postojnsko jamo.

Natančnejši podatki so razvidni iz tozadevnih razglasov.

Najnovejši možnarji za streljanje proti toči. — G. Ivan Rebek v Celji je izumil možnar, ki presega vse dosedanje konstrukcije po obliki in vrlini. Z novim možnarjem lahko posamezen skoraj tako lahko strelja brez vsake nevarščine kakor s puško, vkljub temu pa je pok močnejši nego pri dosedanjih možnarjih. G. Rebek je tudi že vložil prošnjo za patent; sprejema in izvršuje vsa naročila že sedaj.

Irredenta v Trstu. — V tržaških knjigarnah so zaplenili knjigo „L. Oltraggiata“, roman, katerega je spisal tajnik društva „Dante Alighieri“. V knjigi mgoli napadov na cesarja, državo in Slovence.

Spomenik pokojni cesarici Elizabeti nameravajo postaviti v Trstu ondodni patrijotje vseh strank. Sestavil se je v ta namen poseben delavski odbor, ki nabira darove po Primorju in po ostalih avstrijskih deželah.

„Naš Dom“. — Pod tem naslovom prične prihodnji mesec izhajati v Mariboru nov slovenski list. „Naš Dom“ je namenjen svrhi, da brani slov. ljudstvo na štajerskem pred pogubnimi mrežami, v katere je zavaja po naših narodnih sovražnikih ustanovljeni in ljudstvu urivani list „Stajerc“. „Naš Dom“ bo najcenejši slovenski list in si ga bode lahko naročil vsak pripristo človek.

Strašna nesreča. — V Zagorju pri Pilšanuju je zgorel nek mlin. Zgorela je mati s tremi sinovi, pa tudi oče je nevarno ožgan.

Nov avstrijski poslanik na Kitajskem. — Legacijski tajnik na poslanstvu v Rusiji dr. Karol princ Schwarzenberg je imenovan poslanikom za Avstro-Ogersko na Kitajskem dvoru.

Kraljica Draga razkrinkana? — Iz Belgrada se poročajo vedno zanimivejše stvari. Sedaj se poroča raznim listom, da sta se kralj Aleksander in kraljica Draga resno razprla. Kraljica Draga je samo fingirala, da postane mati, da je kralja Aleksandra prisilila k poroki. Radostnega dogodka pa pričakuje sestra kraljice Drage in kraljica Draga je računala, da ji bo mogoče podtakniti Aleksandru otroka svoje sestre. Imela je že vse spretno urejeno, da bi se mislilo, da je njen otrok, a vse je pokvaril ruski gynecolog, ki je na povelje ruskega carja prišel v Belgrad, in pa slučaj, da je sestra kraljice Drage povila — mrtvega otroka. Kraljica Draga je na kolenih prosila kralja Aleksandra odpuščanja, češ, da je vse storila iz ljubezni do njega, kralj Aleksander pa ji je obrnil hrbet in ji ni rekel nobene besede, pač pa namerava metropolitu predložiti ločitev zakona. Vso zadevo je kralj Aleksander

baje že predložil ruskemu carju. Ruski poslanik je odpotoval iz Belgrada, ne da bi se bil na dvoru poslovil.

Po najnovejših poročilih pa so zdravniki priznali, da je kraljica Draga imela na sebi vsa znamenja, po katerih se je dalo soditi, da je bila v blagoslovljenem stanu in zavračajo trditev, da bi bila hotela kralja Aleksandra varati.

Hvaležnost medveda. — Nek stari ličanski Hrvat pripoveduje ta-le dogodek iz svojega življenja: Ko sem bil še deček, šel sem nekega dne z očetom v gozd drva napravljat. Pri delu naju zaloti noč in morala sva prenočiti v gozdu. Oče mi ukaže, da nanosim skupaj suhljadi ter napravim ogenj. Jaz ubogam in kurim. Oče kmalu leže in zaspi, jaz pa bdim in kurim. Ni trajalo dolgo, ko začujem v gozdu neko lomastenje, ki se je bližalo. Zbudim očeta in ga na to opozorim. „Medved je“ reče oče, „le tiho in ne boj se, k ognju ga ne bo“. Toda oče se je motil, ni trajalo pet minut, že je stal kosmatinec pred nama v vsej svoji grozi. Prekrižala sva se in obudila kes, kajti mislila sva, da je prišla za oba zadnja ura. Toda glej šmenta, medved se ne gane, marveč dviga le desno sprednjo nogo in gleda na naju. Oče koj razume, kaj to pomeni, pa se junaški približa zverini in — mu izdere iz dlani več hudih trnjev. Na to medved izgine; toda ni bilo četrte ure, ko zopet prilomasti, a zdajci je nesel oklenjeno s prednjo nogo golido polno medu, katero postavi pred naju in zopet izgine, ne da bi se zopet povrnil. — Stari Ličanin je še dostavil, da tudi divja zver ne stori nikomur žalega, ako se je ne draži. Drugače človek, ki napade človeka dostikrat brez povoda in mu dela krivico kar za zabavo.

Velezanimiv naravni pojav. — V moravški župniji pri Kamniku, v občini Velika Vas, na njivi posestnika na Vrhju št. 5. p. d. „Stari mežnar“, dogodilo se je v nedeljo 5. t. m. popoldne proti drugi uri tole: Slišalo se je kake tri minute podzemeljsko bobnenje kot močen grom, drevje se je zelo semtertje zibalo, naenkrat se je vzdignil iz zemlje črn dim in kmalo na to se je vzdignil še plamen, kakor pri požaru, kadar ogenj podre slamnato streho. Tudi to je trajalo kake tri minute. Može, ki so to od daleč opazovali, hiteli so na prostor, kateri so si od daleč po drevju dobro zaznamovali, in našli so, da je bil na njivi, ki je bila prejšnji dan prebrnana, velik krog v premeru kakih 10 m; v njem je bilo posuto nekaj peska in drobnega kamenja. Zemlja je bila gorka in ko se je eden mož ulegel na tla in nastavil uho na zemljo, slišal je podzemeljsko precej močno vrvenje in šumenje. Drugi mož došel je na mesto še le okoli 5. ure in je še čutil zemljo gorko. Podzemeljsko gromenje slišalo se je, kolikor je znano do zdaj, do ure daleč; plamen in dim je videlo več ljudi iz različnih krajev.

Narodno gospodarstvo.

Navodila o pokončevanju škodljivih mrčesov.

Glede na zakon z dne 17. junija 1870. l., dež. zak. št. 21., ki velevala županom skrbeti, da si občani čistijo drevje in vrte škodljivih mrčesov in njih zalege, se posestniki opozarjajo, da je najbolje zatirati mrčesjo zalego meseca januarja, februarja v začetku marca. Kmetovalcem, oziroma sadjarjem, škoduje na stotine raznih hrosvov in metuljev, oziroma njih ličink in gosenic; največjo kvaro pa jim delajo vsekakor gosonice belinove (belega metulja), prstenčarjeve in še nekaterih drugih metuljev, potem pomladanjski ali rjavi hrosti (kebri), zlasti pa njih ličinke, imenovane tudi črvi, ogreči in podjedi, katere so naredile poljščini že veliko škode.

Da je treba metulje loviti in pobijati, se razumeva samoobsebi, ali tak lov nikdar ne izda toliko in tudi ni tako lahek, kakor je snemanje goseničnih mešičkov. Najuspešneje se uničujejo bilini, oziroma njih in drugih metuljev gosonice, če dosledno vsi posestniki trebijo z drevja in grmovja njih zalege, zapredke in mešičke. Ako le nekateri gospodarji trebijo, drugi pa ne, ne pomaga nič, kajti z neotrebjenega drevja pridejo kmalu škodljivci na drugo drevje, in ves trud je bil zaman. Prav je torej, da zakon podpira marnega gospodarja, pa s kaznijo preči malomarnost.

Kako je treba uničevati gosenične zalege in zapredke? To se da storiti na dva načina; ali se potrga z drevja vse listje, ki je izza zime na njem ostalo suho in v katerem je gosenična zalega, ter se porežejo vsi zapredki, potem pa oboje skupaj sežge, ali pa se po drevju posmóde zalege in zapredki.

Z nizkega, t. j. pritličnega drevja in z grmovja (zlasti z gloga ali belega trna, kamor belin posebno rad spravlja svojo zalego) je moči z roko ali z nožem hitro posmukati listje ali pa porezati zapredke. K višjemu drevju je treba prisloniti lestvico, a ker so zapredki najrajši po vejnih koncih in vrhovih, jih ni lahko doseči, in zato jih je laže z visokih dreves porezati s škarpami, ki se nataknejo na primerno dolg drog. Vse otrebke z drevja je treba potem pazno požgati da gotovo pogine vsa zalega.

Hitro in lahko je pokončevati gosenične zalege in zapredke s plamenicami ali baklami. Ravnanje je pa takole: Pločevinasta (plehast) posoda ozkega vratu se pritrdi na primerno dolg drog, nalije se s petrolejem in v vrat se vtakne stenj (toht). Če se stenj prižge, se lahko s to pripravo gosenci ter njih zalege in zapredki posmode do najvišjih vršičkov. Če je gosonica le malo prismojena, gotovo pogine, in ker se z baklo hitro hodi mimo goseničnih gnezd, zato to prav nič ne škoduje listju. Take bakle prodaja Josip Stadler, klepar v Ljubljani.

Nad vse škodljiv kmetijstvu je rjavi ali pomladanski hrost. Tega hudega sovražnika je zatoj treba zatirati na vso moč. Posamezna roka sicer lahko včasih mnogo stori, ali delo je v resnici izdatno in uspešno samo tamkaj, kjer se združijo cele vasi in občine, celi okraji ali cele dežele in skupno ugonablajo tega kvarljivca.

Ker je veliko mrčesje zalege za drevesno lubadjo, je zelo dobro in koristno, vsako leto pozimi staro lubad odpraskati in deblo potem namazati z apnenim in ilovim beležem. Če se pri meša beležu še krvi, volovskega žolča in kravjaka, se drevo ubrani tudi zajčjim zobem.

Bodi pa kmetovalec ali sadjar še tako priden, vsega dela vendar sam ne vzmore. Preveč je raznovrstne golazni, ki zna sebe in svojo zalego navadno tako dobro skriti, da je človek niti ne opazi. To velja posebej o jajcih, ki so največ tudi drobna, da jih prezre tudi najbistrejši oko. Za to delo je treba poleg bistrovidnega očesa tudi telesne gibkosti in spretnosti in neumorne marljivosti. In takih delavcev ima kmetovalec na ponudbo, a kar je še najlepše, nobeden njih ne zahteva plačila, zadovoljni so, ako jih pri delu nihče ne moti. Ti radovoljni pomagači so — ptiči. Zato naj gleda vsak pameten gospodar, da točno izvršuje zakon za varstvo koristnih ptičev v dne 17. junija 1870. l., dež. zak. št. 20., saj ni nobenega drugega zakona izpolnjevati tako lahko in brez vsakih ovir.

Poslano.

Velezaslužnemu g. dr. Henr. Tumi
v Gorici.

Da Vam je članek „Politika in petje“ v „Gorici“ jako neljub, verujem; a zato ne iščite uzroka na meni! Odgovarjati meni na spise, ki ne nosijo mojega podpisa, nima nikdo pravice, — in tudi Vi ne. Toliko bode menda od moje strani dovolj.

V Gorici, 18. maja 1901.

Ivan Mercina.

Dunajska borza.

18. maja 1901.

Skupni državni dolg v notah .	98:55
Skupni državni dolg v srebru .	98:05
Avstrijska zlata renta	117:85
Avstrijska krona renta 4% . . .	97:25
Ogerska zlata renta 4%	117:45
Ogerska krona renta 4%	93:—
Avstro-ogerske bančne delnice .	16:73
Kreditne delnice	693:50
London vista	340:45
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:50
20 mark	23:50
20 frankov	19:10
Italijanske lire	90:55
C. kr. cekini	11:32

Zahvala.

Izrekam tem potom slavnemu generalnemu vodstvu zavarovalnega društva „Janus“ na Dunaju najtoplejšo zahvalo za točno izplačilo zavarovalne svote v znesku 1000 kron po mojem umrlem soprogu Ivanu Milavcu, četudi je bil edino le dva meseca zavarovan t. j. od 1. decembra 1900 do februarja t. l.

Priporočam tedaj ta dobrodelni zavod vsakomur.

Trst, 2. maja 1901.

Josipina vd. Milavc.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Loterijske številke.

	18. maja.				
Line	80	17	76	68	34
Trst	11	18	33	10	52

Okrajna posojilnica v Bovcu

reg. zadruga z neom. zavezo
bode imela

dne 27. maja t. l. ob 4. uri pop. svoj

letni občni zbor

pri „Huberju“.

Dnevni red:

1. Potrjenje letnega računa (1900.)
2. Volitev načelstva.
3. Volitev nadzorstva.

Načelstvo.

Razglas.

Na slovenskem oddelku tukajšnje deželne kmetijske šole bo dne 23., 24. in 25. maja poučni tečaj o cepljenju trt v zeleno. Ponk se prične ob 8. uri. zjut. Vabijo se vsi ukaželjni trtorejci!

Vodstvo slov. odd. dež. kmet. šole,
v Gorici, 19. maja 1901.

Vodja:

V. Dominko.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš, šte. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Fon,

klobučar n gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Josip Valentinčič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrnjene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

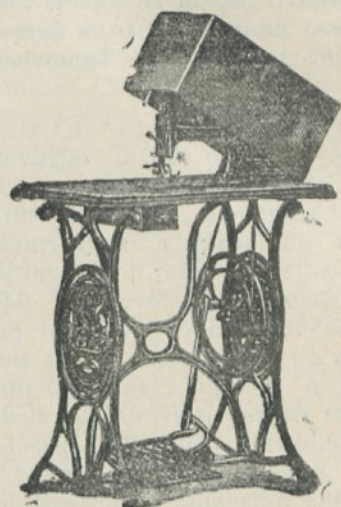
Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Peter Drašček,
trгоvec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmernе. Postrežba poštena.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovan gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v št. Andrežu pri Gorici
dne 19. decembra 1900.

Jos. Kosovel,
kurat.

Videlo in potrdilo! **Občinsko županstvo št. Andrež,**

dne 19. decembra 1900.
Andr. Lutman,
župan.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.

Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotlačih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravilo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri tečenju iz soda (kan), mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

